

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

**ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
82 НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ВИКЛАДАЧІВ УНІВЕРСИТЕТУ**

Одеса 2022

Наукове видання

Збірник тез доповідей 82 наукової конференції викладачів університету
26 – 29 квітня 2022 р.

Матеріали, занесені до збірника, друкуються за авторськими оригіналами.
За достовірність інформації відповідає автор публікації.

Рекомендовано до друку та розповсюдження в мережі Internet Вченою радою
Одеського національного технологічного університету,
протокол № 13 від 24.05.2022 р.

Під загальною редакцією Заслуженого діяча науки і техніки України,
Лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки,
д-ра техн. наук, професора Б.В. Єгорова

Укладач Т.Л. Дьяченко

Редакційна колегія

Голова

Єгоров Б.В., д.т.н., професор

Заступник голови

Поварова Н.М., к.т.н., доцент

Члени колегії:

Безусов А.Т., д-р техн. наук, професор
Бурдо О.Г., д-р техн. наук, професор
Віннікова Л.Г., д-р техн. наук, професор
Гапонюк О.І д-р техн. наук, професор
Жигунов Д.О., д-р техн. наук, професор
Іоргачова К.Г д-р техн. наук, професор
Капрельянц Л.В., д-р техн. наук, професор
Коваленко О.О., д-р техн. наук, професор
Косой Б.В., д-р техн. наук, професор
Крусір Г.В., д-р техн. наук, професор
Мардар М.Р., д-р техн. наук, професор
Мілованов В.І., д-р техн. наук, професор
Павлов О.І., д-р екон. наук, професор
Плотніков В.М., д-р техн. наук, професор
Станкевич Г.М., д-р техн. наук, професор
Савенко І.І., д-р екон. наук, професор
Тележенко Л.М., д-р техн. наук, професор
Ткаченко Н.А., д-р техн. наук, професор
Ткаченко О.Б., д-р техн. наук, професор
Хобін В.А., д.т.н., професор
Хмельнюк М.Г., д-р техн. наук, професор
Черно Н.К д-р техн. наук, професор

стійкого інноваційного розвитку харчових підприємств:

- стійке постачання харчових продуктів, перехід на використання більш високоякісної місцевої сировини, поліпшення її споживчих властивостей;
- пошук і концентрація зусиль на незайнятих нішах ринку харчової продукції;
- пристосування до потреб конкретних груп споживачів;
- утримання на низькому рівні витрат виробництва харчових продуктів на основі впровадження інновацій;
- оптимізація кількісної та якісної структури персоналу;
- підвищення ефективності управління харчовими підприємствами;
- розширення обсягів та географії збуту харчової продукції;
- мінімізація фінансових ризиків харчового підприємства.

Основними ризиками, які знижують конкурентні переваги і стримують інноваційний розвиток харчових підприємств є такі:

- продумана маркетингова політика конкурентів;
- економічна нестабільність та воєнні дії в Україні відлякуватимуть в подальшому іноземних інвесторів;
- невідповідна підтримка державою вітчизняних виробників харчових продуктів може призвести до закупівлі сировини для їх виробництва за кордоном, що підвищить собівартість їх виробництва та зробить їх менш доступними для всіх верств населення.

Вважаємо, що головними завданнями в процесі формування стійкого механізму управління продовольчою безпекою є ефективний інноваційно-інвестиційний розвиток харчових підприємств з метою переходу на використання новітніх технологій і техніки, вдосконалення логістичної системи. Впровадження державою ефективною митно-тарифною політики, недопущення поставок продукції за демпінговими цінами сприятиме створенню стійкого механізму продовольчої безпеки.

У випадку проведення розумних реформ і подолання низки труднощів загальнодержавного, регіонального і внутрішньопідприємницького характеру, харчові підприємства матимуть можливість конкурувати зі світовими лідерами у виробництві харчових продуктів та забезпечуватимуть стабільність системи продовольчої безпеки країни.

Література

1. Інноваційно-інвестиційний розвиток бізнес-структур в Україні : монографія / Басюркіна Н.Й., Вігуржинська С.Ю., Горбаченко С.А., Карпінська Г.В. та ін.; за ред. д.е.н. Басюркіної Н.Й. Одеса : ОНАХТ, 2019. 226 с.

АНАЛІЗ СТАНУ І ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ХЛІБОПЕКАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

**Грищенко А.В., аспірант спеціальності 076
Одеський національний технологічний університе, м. Одеса**

Забезпечення продовольчої безпеки держави безпосередньо залежить від рівня розвитку харчової промисловості України, яка відіграє важливу соціальну і стратегічну роль у житті суспільства. Харчова промисловість виробляє великий асортимент продукції, яка задовольняє не лише внутрішні потреби країни в продовольчих товарах, а й формує експортний потенціал, що у свою чергу позитивно впливає на економічне становище нашої держави. Зважаючи на важливе значення харчової промисловості в економічному і соціальному зростанні суспільства загалом, а також соціальну і стратегічну роль хлібопекарної галузі, яка виробляє один з найважливіших продуктів харчування – хліб та хлібобулочні вироби, важливим та актуальним завданням є своєчасне виявлення проблем у

функціонуванні галузі та визначення шляхів їх вирішення з метою забезпечення її подальшого розвитку [1].

Хлібобулочні вироби відіграють важливу роль у харчуванні людей і посідають особливе місце в раціоні, вони представлені різноманітним асортиментом, який постійно розширюється і вдосконалюється. Традиційно в Україні 99,9 % хлібобулочної продукції представлено саме вітчизняними виробниками, масовим виробництвом хліба займаються спеціалізовані підприємства – хлібозаводи, пекарні та міні-пекарні. На сьогоднішній день, в країні налічується близько 400 промислових пекарень і приблизно така ж кількість приватних малопотужних підприємств продуктивністю від 1 т продукції на рік і більше [2; 3]. Однак протягом останніх років спостерігається стрімке зниження у споживанні хліба це можна пояснити кількома причинами:

По-перше, хліб перестав бути основним продуктом у раціоні харчування для населення великих міст, причина цього правильне харчування, дієти та ін., в яких місця для хлібобулочних виробів, на жаль немає. Багато людей почали вживати вироби оздоровчого та профілактичного призначення зі збалансованим хімічним складом та зниженою цукроємкістю, або і взагалі відмовилися від вживання хліба замінюючи його рисовими, кукурудзяними, вівсяними та гречаними хлібцями.

По-друге, українці стали вибагливими споживачами, а саме ті жителі мегаполісів, які залишилися прихильниками хліба, хочуть різноманітності, такої як французькі багети, хліб з насінням, горіхами, кунжутною або конопляною олією та багато іншого.

По-третє, майже всі українці люблять і хочуть купувати свіжий, гарячий хліб та хлібобулочні вироби, тому все частіше купують хлібобулочну продукцію у пекарнях поблизу свого дому. У зв'язку з цим гіганти хлібопекарської промисловості України працюють лише на 30-50 % від своїх максимальних потужностей, так як їх продукція просто не реалізовується, через те, що вони фізично не встигають розвезти гарячий хліб по всіх точках міст та областей, особливо у зимовий період часу зважаючи на це, такі підприємства несуть фінансові втрати. Слід зауважити, що більшість хлібозаводів мають потребу в проведенні реконструкції технологічного обладнання, заміні устаткування на більш сучасне та енергозберігаюче, а також слід приділити увагу поліпшенню рівня організації систем управління, вдосконаленню асортименту та постійному підвищенні кваліфікації кадрів. Ці вимоги створюватимуть конкурентні переваги.

За рахунок підвищення цін на паливо, підвищення мінімальної заробітної плати, інфляційним моментам, відсутності інноваційних нововведень і навіть невеликих обсягів виробництва, хлібозаводи що неспроможні утримувати низькі ціни на хлібобулочні вироби у цьому випадку майже не можуть конкурувати з місцевими пекарнями. Під місцевими пекарнями мається на увазі пекарні при супермаркетах, гіпермаркетах, а також невеликих пекарень у поживлених районах міста. Такі гіганти як Сільпо, Таврія В, Фоззі, Копійка розкинули сітки своїх магазинів з пекарнями чи не на кожній вулиці міста. Таким чином, цим пекарням набагато простіше підібрати асортимент і необхідний обсяг виробництва хлібобулочних виробів, який вживатимуть саме жителі цієї вулиці та прилеглих будинків. Ціна хлібобулочних виробів хлібозаводів майже не відрізняється від цін на хліб у пекарнях. А також беручи до уваги ряд виробів, які не виробляють на хлібозаводах, але вони є в асортименті пекарень, дана продукція коштує на порядок дорожче, але за різноманітність та гарячу випічку городяни готові не замислюючись заплатити трохи завищену ціну.

Отже, можна зробити висновки, що у хлібопекарській промисловості України в сучасних умовах спостерігаються тенденції постійного скорочення обсягів виробництва хліба та хлібобулочних виробів. Даний факт свідчить про перерозподіл хлібопекарського ринку між великими підприємствами та міні-пекарнями. Малі підприємства, безперечно, вносять дуже великий вклад у розвиток конкурентоспроможності хлібопекарської галузі, оскільки великі підприємства значною мірою програють своїм конкурентам відсутністю належного асортименту. Виходячи з вищевказаного можна з великою ймовірністю

стверджувати, що майбутнє хлібопекарської промисловості за міні пекарнями та пекарнями при мережевих магазинах.

Література

1. Ставицький О.В. Державне управління підприємствами хлібопекарної галузі України та напрями підвищення ефективності їх діяльності. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2011. № 9. Електронний ресурс: URL:<http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=328>. Дата звернення: 01.02.2022 р.
2. Макаренко В. В. Вся правді про хліб. *Агро Перспектива*. 2007. № 6 – 7. С. 24-27.
3. Pro Consulting. Аналітика ринків. Фінансовий консалтинг. 2021. Електронний ресурс: URL:<https://pro-consulting.ua/ua/pressroom/hleb-vsemu-golova-biznes-plan-mini-pekarni>. Дата звернення: 21.02.2022 р.

АНАЛІЗ РИНКУ ХЛІБУ ТА РИЗИКІВ ХЛІБОПЕКАРНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

**Басюркіна Н.Й., д.е.н., професор, Ласкаєв О.М., аспірант спеціальності 076
Одеський національний технологічний університе, м. Одеса**

Підприємство у хлібопекарському бізнесі у всьому світі характеризується високим ступенем ризикованості, а в Україні ситуація ускладнюється загальною нестабільністю економіки. Тому керівники українських хлібопекарських підприємств мають постійно моніторити економічні трансформації, враховувати швидкозмінні вимоги ринку, вчасно виявляти і вдало запобігати різноманітним ризикам для недопущення перетворення їх у проблеми та незворотній стан підприємницьких структур. Для забезпечення інноваційного розвитку хлібопекарського бізнесу необхідно вчасно визначати ризики.

На основі проведених досліджень виробників хлібу і хлібобулочної продукції виявлено основні ризики, які гальмують інноваційний розвиток хлібопекарського бізнесу в Україні, а саме:

— щорічне скорочення споживання хліба в Україні, через зменшення кількості населення, що призводить до падіння обсягів його виробництва. За період з 2000 до 2021 р. спостерігалось зменшення виробництва хліба в Україні майже на 300 %;

— щорічне зниження частки зерна з високими хлібопекарськими властивостями і значне збільшення домішок, що впливає на якість борошна та його хлібопекарські властивості;

— моральне та фізичне застарівання хлібопекарського обладнання вітчизняних хлібозаводів внаслідок занепаду національного хлібопекарського машинобудівництва;

— майже відсутність якісних і недорогих інгредієнтів для виготовлення хлібопродукції;

— високі ціни на хліб та хлібобулочні вироби внаслідок вищезначених чинників, перманентного подорожчання енергоносіїв та інфляційних процесів;

— слабка фінансово-економічна підтримка хлібопечення державними органами;

— відсутність спеціалізованого науково-дослідного інституту, що стримує можливість розробки галузевих норм, здатних упорядкувати стандарти хлібопечення;

— відсутність ефективного інвестора, здатного активізувати інноваційну діяльність підприємницьких структур, зайнятих виробництвом хліба і хлібобулочної продукції.

Хліб є соціальним продуктом, тому ризик зростання цін на нього є визначальним чинником, який стримує інноваційний розвиток.

Якщо вартість пшениці не так сильно відбивається на споживчій ціні хліба (витрати дорівнюють лише 15 % від загальної вартості), то ціна борошна значно позначиться на ціні хлібобулочних виробів (40 % собівартості хліба припадає саме на борошно).

МОНІТОРИНГ МІКРОБІОЛОГІЧНОГО СТАНУ ДОЩОВИХ КОЛЕКТОРНИХ СИСТЕМ МІСТА ОДЕСИ	
Мадані М.М., Гаркович О.Л., Шевченко Р.І.....	306
ОЦІНКА ЯКОСТІ ЗРАЗКІВ ПИТНОЇ ВОДИ	
Кузнецова І.О., Крусір Г.В.....	307
ВПЛИВ СТОКІВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ НА ЕКОЛОГІЧНУ БЕЗПЕКУ ПРИРОДНИХ ВОД	
Мадані М.М., Гаркович О.Л., Кондратенко І.П.....	309
УДОСКОНАЛЕННЯ БІОТЕХНОЛОГІЇ ПЕРЕРОБКИ ХАРЧОВИХ ВІДХОДІВ ГОТЕЛЬНО- РЕСТОРАННОГО КОМПЛЕКСУ	
Соколова Т.І., Крусір Г.В., Сагдеева О.А. Кузнецова І.О.....	310

СЕКЦІЯ «ЕКОНОМІКА ПРОМИСЛОВОСТІ»

ПОДОЛАННЯ НЕОДНОРІДНОСТІ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА АГРОПРОДОВОЛЬЧІЙ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ	
Дідух С.М.....	312
ВПЛИВ ЗОВНІШНІХ ВИКЛИКІВ НА ВЕДЕННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ	
Ошепков О.П., Магденко С.О.....	314
СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО ДЛЯ МАЛОГО БІЗНЕСУ	
Мініна В.О.....	315
РОЗВИТОК ТЕОРІЇ ТА МЕТОДОЛОГІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ СФЕРИ В КОНТЕКСТІ ЕКОНОМІЧНОЇ НАУКИ	
Самофатова В.А.....	317
ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ ВЕРТИКАЛЬНО-ІНТЕГРОВАНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ	
Федорова Т.С.....	318
ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ВИРОБНИЦТВА ТА РЕАЛІЗАЦІЇ БЕЗАЛКОГОЛЬНИХ НАПОЇВ В УКРАЇНІ	
Фрум О.Л., Лобоцька Л.Л.....	320
СУПЕРЕЧЛИВА ПРИРОДА ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ	
Павлова І.О., Павлов О.І.....	322
СЕЛЕКТИВНІ ВАЖЕЛІ АНТИЦИКЛІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ	
Кулаковська Т.А.....	324

СЕКЦІЯ «УПРАВЛІННЯ БІЗНЕСОМ»

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ХАРЧОВИХ ПІДПРИЄМСТВ ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЮ БЕЗПЕКОЮ УКРАЇНИ	
Басюркіна Н.Й.....	324
АНАЛІЗ СТАНУ І ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ХЛІБОПЕКАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ	
Гріщенко А.В.....	326
АНАЛІЗ РИНКУ ХЛІБУ ТА РИЗИКІВ ХЛІБОПЕКАРНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ	
Басюркіна Н.Й., Ласкаєв О.М.....	328
ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ТОВАРОВИРОБНИКІВ ЗЕРНА В УМОВАХ РИНКОВОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	
Крупіна Н.А.....	330
ВПЛИВ ЗОВНІШНІХ ТА ВНУТРІШНІХ ФАКТОРІВ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ ХЛІБОПЕКАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	
Бровкіна Ю.О., Константинова Т.В., Шалений В.А.....	332
ЦІННІСНИЙ ПІДХІД В УПРАВЛІННІ ІННОВАЦІЙНИМИ ПРОЦЕСАМИ	
Свистун Т.В.....	334
ПРОВІДНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ У КОНТЕКСТІ ПІДНЯТТЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	
Немченко В.В., Колесник В.І.....	336
АНАЛІЗ ТРАНСФОРМАЦІЇ АГРАРНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ	
Березовська Л.В.....	337
АГРОПРОМИСЛОВІ ФОРМУВАННЯ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ	
Пакуленко О.В., Басюркіна Н.Й.....	338

СЕКЦІЯ «ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ»

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УКРАЇНІ	
Ніколюк О.В., Брюшкова Н.О.....	340
	426